

Minidorpen in wijken helpen jonge kind vooruit

Het Zwolse project 'Wijkgericht werken rond jonge kinderen' smaakt naar meer. Ouders met kinderen van 0 t/m 6 jaar leerden in 'mini-dorpen' samen met beroepskrachten hoe hun gewone leven versterkt kan worden. De aanpak bleek een schot in de roos en smaakt naar meer. Niet alleen in Zwolle maar in alle gemeenten.

Louise van den Broek

Kinderen ontwikkelen zich optimaal in een stimulerende omgeving. Daarbij spelen het gezin, de wijk, kinderopvang en school een hoofdrol. Met dit gegeven in het achterhoofd is het project 'Wijkgericht werken rond jonge kinderen' opgezet. Gemeente Zwolle vroeg hiervoor samen met de drie lectoraten van Hogeschool Viaa een projectsubsidie aan bij ZonMW. Met succes.

Leergemeenschappen

Onderzoekers van Viaa gingen in drie wijken aan de slag. In elke wijk vormde een trio van een onderzoeker, een professional en een ouder de kern. "Met elkaar zijn vervolgens in de drie wijken laagdrempelige activiteiten georganiseerd, waarbij de wensen van de ouders leidend waren", vertelt projectleider Els Bos-de Groot. "Zo ontstonden er gaandeweg het project zogenaamde leergemeenschappen. Een schot in de roos. Het leren ging over wat ouders belangrijk vinden voor het versterken van het gewone leven met hun jonge kind en hoe professionals daarop kunnen aansluiten. Er bleek veel behoefte aan laagdrempelige opvoedingsondersteuning. Dat

kwam nu van de grond, doordat ouders en professionals samen bedachten wat nodig was. Zonder ons project was er in veel gevallen waarschijnlijk geen direct contact met hulpverleners ontstaan."

Met één mond praten

Belangrijk bleek dat - wanneer nodig - ouders kunnen rekenen op ondersteuning. Bijvoorbeeld bij vragen over eten, slapen, regels hanteren en media-gebruik. Plus dat er met één mond werd gesproken. "Juist dáár was ons project op gericht: een gedeelde pedagogische visie en daar samen invulling aan geven. Dat bleek echt nodig, want veel professionals wisten niet van elkaars bestaan, ook niet als zij eenzelfde soort activiteiten verzorgden."

Opmerkelijk was dat de behoefte per wijk verschillend van aard was. "Daarop is ingespeeld. Zo richtte onze inzet zich in de ene wijk vooral op het verbeteren van de kwaliteit van de interacties met kinderen, terwijl we in een andere wijk meer focusten op het kunnen delen van opvoedervaringen. Wel zetten we telkens nadrukkelijk in

op het creëren van een ontspannen sfeer."

Vragenlijsten

Ouders gaven via vragenlijsten aan waar zij behoefte aan hadden. Ze wilden graag meer activiteiten voor ouders en kind samen, om met het hele gezin te doen en specifiek ook voor het jonge kind. In het verlengde hiervan vroegen ze om een online platform met informatie over activiteiten voor jonge kinderen en hun ouders. Ook wilden ouders graag een onderling netwerk van ouders om elkaar regelmatig te zien.

Els Bos - de Groot:
"We startten met een leergemeenschap per wijk"

'Zonder dit project was er veel minder direct contact met hulpverleners ontstaan'

Vervolgens speelden professionals hierop in met laagdrempelige activiteiten. Een voorbeeld was het organiseren van een babybootcamp. "Een prachtige manier om te laten zien hoe je samen met een kind kunt bewegen. Verder hebben we activiteiten georganiseerd rond allerlei educatieve onderwerpen." Voorbeelden zijn taalplezier, peutergedrag en een muzikale activiteit 'Zoë zingt'. "In al deze activiteiten is informatie gegeven en geoefend met interactie tussen ouders en kinderen, bijvoorbeeld samen zingen of woordspelletjes doen."

Onderlinge verbindingen

In het project participeerden onderzoekers samen met beroepskrachten

uit de kinderopvang, school, consultatiebureau, huisartsenpraktijken, sociaal wijkteams en allerlei instanties van hulpverleners. "Alle neuzen dezelfde kant op krijgen bleek een fikse uitdaging", vertelt Bos - de Groot. "Daarom hebben we veel aandacht geschonken aan het leggen en onderhouden van goede verbindingen tussen alle professionals. Het ging beslist niet allemaal vanzelf. Maar dat is uiteindelijk wel gelukt." In het eerste jaar zijn de fasen van Appreciative Inquiry gevolgd. "Dat betekende dat we regelmatig bij elkaar kwamen en gesprekken hadden gericht op wat we waardeerden en wat we wilden versterken. Dit was een goede basis om in het tweede jaar vooral gefocust te zijn op de uitvoering en elkaar van daaruit te blijven vinden."

Pedagogische visie

In het kader van het project is een pedagogische visie per wijk ontwikkeld. "Ouders en professionals werkten hier samen aan binnen de leer gemeenschap. Er ontstond uitwisseling over bijvoorbeeld wat een professional bedoelt met een bepaalde vakterm uit de theoretische verkenning of

wat ouders op basis van eigen ervaringen belangrijk vinden. Dit heeft het gebruik van de onderlinge taal tussen ouders en professionals beslist versterkt."

Elementen die in elke wijk terugkomen in de pedagogische visie zijn het versterken van de bufferprocessen van ouders, het vakmanschap van de professional en het in samenhang benutten van ervaringsdeskundigheid van ouders vanuit een integraal perspectief. Bos-de Groot vertelt hoe dat samen met de ouders vorm kreeg: "Ouders hebben zelf de pedagogische visie voor hun wijk helpen formuleren in concrete taal. Het ging daarbij om basale waarden als het inzetten op een veilige en prettige speelomgeving, oog voor behoefte en tempo van kinderen en ouders, insteken op plezier, laagdrempelige ontmoeting en het ontwikkelen van talenten van zowel kind als ouder. Het ging de ouders ook om het vergroten van hun netwerk om tot ontspannen ouderschap te komen. Ze wilden binnen hun netwerk kleine problemen bespreekbaar kunnen maken, waardoor professionele hulp niet of niet direct nodig is."

gen vanuit professionele kennis samen met de ouders vormgeven. De begeleiding is door verschillende professionals opgepakt, vooral van Travers welzijn, Sociaal wijkteam en GGD."

Uit een kleinschalig onderzoek komt een aantal positieve uitkomsten naar voren. "Wat vooral goed scoort is dat de ouders de ontmoetingsplekken ervaren als een soort van minidorpen. In een dorp ken je elkaar en wordt er op elkaar gelet. Ook de sfeer is goed. We merken bovendien dat ouders elkaar onderling beter kunnen geruststellen. Men wil zoveel mogelijk weten over de ontwikkeling van jonge kinderen. Minstens zo belangrijk is dat we, naast geruststellen, er bovenop zitten als er extra zorg nodig is." Dit gebeurt vaak vanuit begeleiding van het gezin, door professionals die gespecialiseerd zijn in het jonge kind en makkelijk toegankelijk zijn voor ouders vanuit de ontmoetingsplekken.

Samenspel in de wijken

De facilitering en financiering van de ontmoetingsplekken gebeurt door de gemeente Zwolle in samenwerking met GGD en Travers Welzijn. Ook is, voortbouwend op het succes, inmiddels een nieuw project opgestart: Samenspel in de wijken. "Ons initiatief maakt hier nu onderdeel van uit." Bosde Groot hoopt dat andere gemeenten de aanpak overnemen. "Dan kun je het stap voor stap gestructureerd opzetten aan de hand van onze ervaringen. Iedere gemeente kan ons inroepen voor advies. De kunst is om het echt samen te doen." ●

Eindrapport

De projectresultaten zijn gebundeld in een eindrapport, zie de QR-code.

Dit laatste betekende werken aan het gevoel van veiligheid: als ouders zich kunnen spiegelen aan elkaar in plaats van aan de perfecte plaatjes op social media, ontwikkelen zij een realistischer beeld over opvoeden. "Van de kant van professionals hadden ze daarvoor nodig dat activiteiten en hulpbronnen voor ouders en kinderen goed te vinden waren. Dit hield voor ons in dat professionele hulp laagdrempelig is, dichtbij en toegankelijk." De ouders hebben de gedeelde pedagogische visie per wijk zelf gepresenteerd op de eindconferentie van het project.

Ontmoetingsplekken

Op een gegeven moment kwam naar voren dat ouders behoefte hadden aan ontmoetingsplekken om ervaringen uit te wisselen. "We zijn erin geslaagd om in iedere wijk zo'n plek te

'Gaandeweg het project bleek dat de behoefte per wijk verschillend van aard was'

realiseren, structureel. In Zwolle-Zuid was er naast een peuterspeelzaal bijvoorbeeld een wijkboerderij. Deze leende zich prima als ontmoetingsplek. In een andere wijk zijn er wekelijks twee ontmoetingsplekken bij scholen. En in de derde wijk is een plek bij een jongerencentrum ingericht om samen koffie te drinken en informatie uit te wisselen. Op deze manier is rond professionals en ouders een compleet netwerk opgebouwd. En in dat netwerk gebeurt het eigenlijk."

Een belangrijk element is dat op iedere ontmoetingsplek een professional aanwezig is. "Deze zorgt voor een positief klimaat tijdens de bijeenkomsten. Dat is belangrijk om de ontmoetingen te faciliteren en geruststelling te kunnen geven bij te hoge opvoedidealen. Zo kan een deelnemer naar voren brengen dat de ene peuter al zindelijk is en het hare, dat iets ouder is, nog niet. De professional kan een en ander dan in goede banen leiden en de ontmoetin-

